

természet szigorúan megbosszul minden rajta elkövetett erőszakot. Márpedig ha pl. Kunfehértón erdeifenyő monokultúra születik, az nagy erőszak. Nem vészharangot kongatok, de — véleményem szerint — a természet türelme egyre fogy. Nagyon félok, hogy már a ma meglevő faállományok elegendők ahhoz, hogy előbb-utóbb beteljen a pohár. A természet kipróbált katonáit küldi ellenünk: a cseh- és németországi erdőket letaroló szúkat, a lengyelek fenyveit sejt pusztító *Fomes annosus*-t stb.

Nem szabad megvárunk, hogy bekövetkezzen a támadás, ezért:

- feltétlenül korlátozni kell a fenyőtelepítéseket az Alföldön;
- a meglevő faállományokat gondosan kell kezelni;
- hozzáértő és lelkiismeretes erdővédelmi szakembert kell foglalkoztatni;
- a védekezések legfontosabb módozatát kell alkalmazni: a megelőzést.

Tom H.: ЗАДАЧИ ПО ЗАЩИТЕ ЛЕСА В ХВОЙНЫХ НАСАЖДЕНИЯХ БОЛЬШОЙ ВЕНГЕРСКОЙ РАВНИНЫ

О вопросах защиты леса хвойных насаждений Большой Венгерской равнины можно сказать мало хорошего. Следует принять к сведению, что эти хвойные леса часто первично повреждены уже неподходящими условиями самих местопроизрастаний. Из паразитарных растений больше всего заботы заслуживает губка корневая (*Fomes annosus*), она вредоносна уже в самых молодых насаждениях. Среди вредных насекомых *Rhyacionia buoliana* часто вызывает 100%-ную пораженность насаждения, но сильно угрожают и виды *Diprion*, *Ips* и *Pissodes*. Самым важным способом защиты являются предупреждение, органическое разведение хвойных насаждений на подходящие местопроизрастания и правильное применение мер борьбы.

Tóth J.: FOREST PROTECTION TASKS IN CONIFEROUS STANDS ON THE GREAT HUNGARIAN PLAIN

There is a little pleasure talking about the protection problems of the lowland coniferous stands. That is the fact, that this coniferous stands have been primarily damaged already by the unsuitability of the forest site in the most case. Among the vegetable deteriorators the *Fomes annosus* gives the greatest trouble, this has been devastated already in the younger stands too. Among the insect parasites the *Rhyacionia buoliana* causes a 100% contamination in many cases, but also the *Diprion*, *Ips* and *Pissodes* species are very dangerous. Protecting the stands the best ways are the prevention, the careful treatment and the specialistic protective measures.

634.0.62(430.2)(083.133)

AZ NDK ÚJ ERDŐRENDEZÉSI UTASÍTÁSA

Dr. Barth, R.

Az NDK erdeire nézve 1970. április elseje óta BRA IV/1970. jelzés alatt új erdőrendezési utasítás van érvényben.

Az 1952. év óta az NDK valamennyi erdejében, tulajdoni formára való tekintet nélkül, tervszerű erdőrendezés folyik. Ezóta egy ízben valamennyi erdőt, egyeseket kétszer is feldolgoztak felméréssel, térképezve, erdőrendezésileg, valamint termőhelyfeltárással is.

Az erdőrendezés módszertani alapjait és a munkák végrehajtásának módját minden esetben utasításokban foglalták össze és vezették be kötelezően a gyakorlatba. Így jelent meg 1953-ban „Új erdőrendezési eljárás” címen az ideiglenes erdőrendezési utasítás (VBRA), mint első, teljes eljárási utasítás az erdőrendezők számára. Ezt az akkori Eberswalde-i fakultás erdőrendezéstani inté-

zetének módszertani irányítása mellett az állami irányítás és a gyakorlat együttműködésével szerkesztették és ez alapjaiban új gondolatoknak egész sorát tartalmazta. Olyan gondolatoknak, amelyek megfeleltek az ismeretek akkori szintjének, alakuló szocialista termelési viszonyaink új lehetőségeinek. Ezt követte 1961-ben az NDK állami erdeire vonatkozó háromrészes erdőrendezési utasítás, érvényesítve az első erdőrendezési időszak alatt a gyakorlatban elért fejlődést és különösen az erdőgazdálkodási alapelvekben, gazdasági célokban történt előrehaladást. Ez az utasítás az akkor munkaközösségben tömörült erdőrendezési szakemberek termékeny együttműködésével és az abban az időben fennállott Potsdam-i erdőgazdasági intézet erdőrendezési osztályának szerkesztésében látott napvilágot.

A jelenlegi, 1970-es utasítás az 1961. évvel szemben nem pusztán továbbfejlesztése az eddigi erdőrendezési utasításoknak. Németország szocialista egypártjának VI. és VII. kongresszusi határozatai alapján az erdőgazdasági ágazatban is megindult a szocializmus gazdasági rendszerének megvalósítása. Ez a gazdaságirányító szervezetekben és állami erdőgazdaságokban a tervezés és vezetés új alapelveinek következetes megvalósítását, új vezetési módszereknek — különösen az elektronikus adatfeldolgozásnak — bevezetését követeli. A törekvés tehát arra irányult, hogy olyan, alapjaiban új megoldásokat találjanak, amelyek az erdőrendezési munkában minőségi változást hoznak.

A BRA IV. mielőbbi kidolgozását olyan szükségszerűségek sürgették, mint az erdőgazdasági egyesületek és állami erdőgazdaságok változott információs igényeinek kielégítése, az erdőrendezés integrálása az erdővagyon fejlődésének egységes számbavétele-tervezése-ellenőrzése rendszerébe, az erdőrendezési munkáknak a *Robotron—300* adatfeldolgozó rendszerre való átállítása, valamint a tudományos kutatómunkában, általános fejlődésben elért számos, jelentős új felismerés gyors hasznosítása lehetőségének megteremtése az erdőrendezésben.

A BRA IV., amely különösen az elektronikus adatfeldolgozás és ökonómiai-matematikai modellek széles körű alkalmazása tekintetében bátran kiállhat minden nemzetközi összehasonlítást, az erdőtervezési állami vállalat szakembereinek kollektív munkájával viszonylag rövid idő alatt jött létre, úgy, hogy az üzemrendezési munkák 1970/71. év tavaszán már ennek alapján folyhattak és az utasítással elérni szándékolt javítások gyorsan érvényesülhetnek. Az utasítás végleges megfogalmazására termékenyítőleg hatottak az Eberswalde-i erdősztudományi intézet erdőrendezési osztályának, valamint a drezdai műegyetem erdőgazdasági szekciója erdőrendezési és faterméstani intézetének sorozatos és fontos iránymutatásai, ajánlásai. Áll ugyanez a tervezetnek az erdőrendezők körében való megvitatására is.

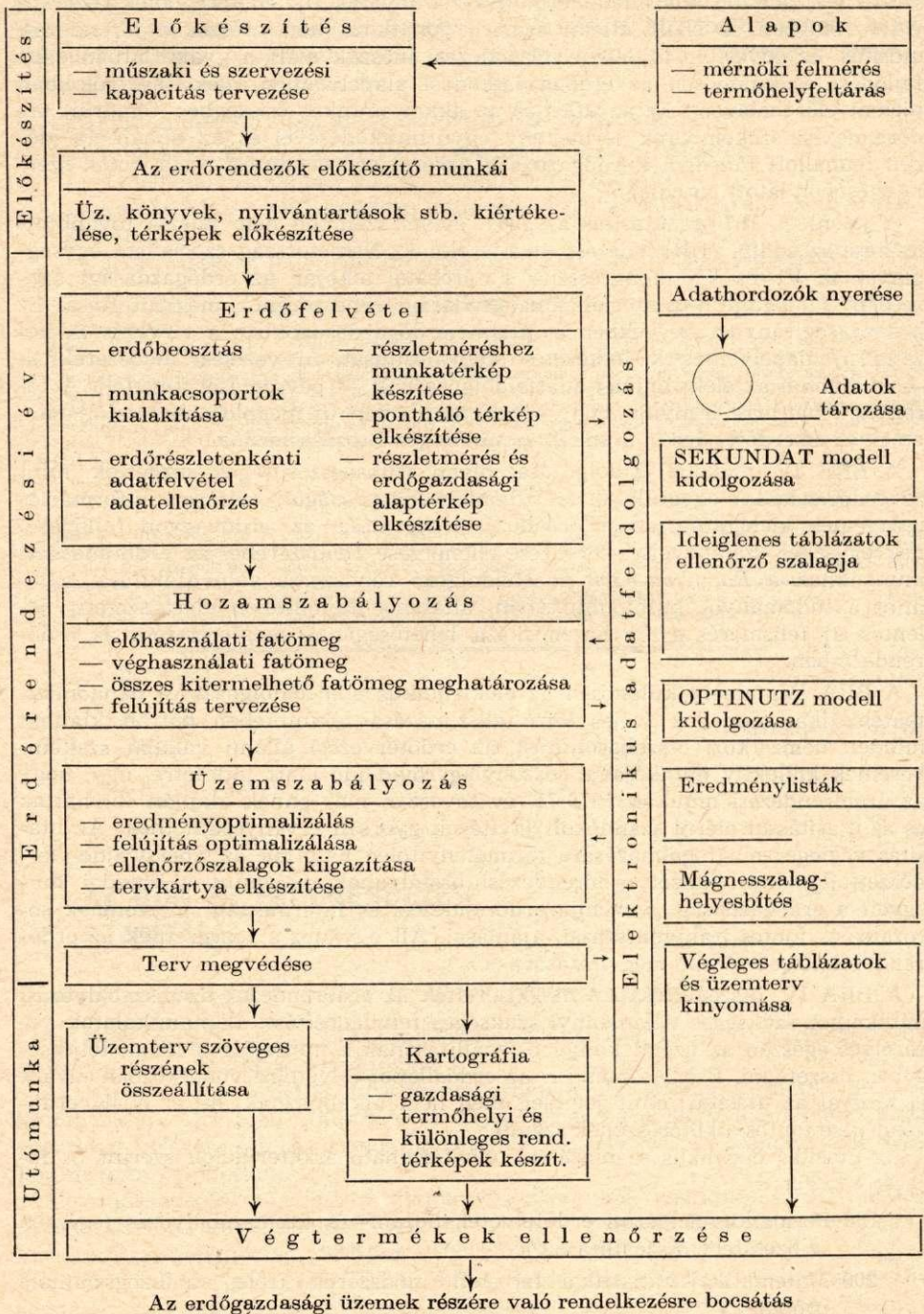
A BRA IV. összeállításában megkísérelték az erdőrendezés üzemszabályozási munkáihoz szükséges valamennyi szükséges felvilágosítást, alpmunkálatot, vezérelvet egészen az üzemi könyv összeállításának a mintájáig a maga teljességében összefogni. Ezen túlmenően az erdőállapot-felvételre vonatkozóan olyant is tárgyal az utasítás, amit jelenleg még nem alkalmaznak, de az NDK erdőrendezése fontos alkotórészének számít.

Az utasítás decimális számozással, elhatárolható szakterületek szerint öt fejezetre oszlik:

100 Periodikus helyszíni erdőfelvétel, hozam- és üzemszabályozás (egészen az üzemterv összeállításáig).

200 Matematikai-statisztikai felvételi módszerek (főleg a szögszámláló próba).

Ü z e m s z a b á l y o z á s i m u n k á l a t o k

300 Eljárás különleges esetekben (útépítési alaptervekhez adatok kimunkálása, füstkárok felvétele).

400 Különleges matematikai-statisztikai felvételek.

500 Az erdővagyon fejlődése ellenőrzésének módszere.

A 400 és 500 fejezet a jövőben igen fontos szerephez fog jutni és máris önálló fejezet annak ellenére, hogy ma még csak az alakulás stádiumánál tart.

Az utasítások kötetét a mellékletek kötete kíséri. Ebben részben táblázatos formában széles körű információ található a gyakorlati erdőrendezés számára (600), az üzemi könyv kiállításának mintája (700), valamint néhány különleges útmutatás (800 — főleg az erdőrendezési munka levezetésére).

Az üzemrendezési munka folyamatát a BRA IV szerint az ábra szemlélteti.

A BRA IV különös jelentősége a következőkből áll:

1 „Az erdővagyon fejlődése számbavételi-tervezési-ellenőrzési rendszeré”-nek megfelelően az erdőfelvétel során megállapítandó adatok körét az adatbank szükséglete szerint határozták meg. Ez a számítóközponttal való szoros együttműködéssel történt.

2 Az üzemrendezési munkálatokba a legnagyobb mértékben bevonták a Robotron—300 gépi adatfeldolgozó rendszert. Ezzel az elektronika széles körű alkalmazása adott, s ez különösen az alábbi újításokban mutatkozik meg:

— *Szekundér adatszámítás.* A SEKUNDAT modell segítségével függvényekkel, betáplált matrixokkal vagy programokkal számítható a korfok, növekedesszázalék, élőfakészlet, vágásmód, használati százalék és a használat mennyisége. A felvétel során ezzel elért munkamegtakarítás költségtöbblet nélkül újabb adatok felvételére fordítható. Ilyen adat vonatkozhat az állománytípusra, az elegyedési alakra, a közteshasználatra, a felújítási perspektívára, az alsó szintek kategorizálására, a gyantaszásra, az utolsó gyérités idejére, megjegyzésekre, a használati és gazdálkodási csoportok kiszélesítésére, károsításokra.

— *A véghasználat optimalizálása.* Az OPTINUTZ modell segítségével szándék irányul a véghasználati besorolásnak a leggyengébb növekedésű állományokra tekintettel történő optimalizálására. Ennek során mindjárt számítástechnikailag történik a használati százalék, vágás- és felújítási mód, felújítási terület nagyságának meghatározása, az adott termőhelytípus-csoportnak mindenkor legmegfelelőbb célállománytípus kiválasztása.

— *Újabb táblázatok.* Gépi lista készül a véghasználati állományokról optimalizált véghasználatok, tartalék véghasználatok és kötelező véghasználatok csoportosításában. Másik táblázatban az erdőállapot kerül kimutatásra állományminőség típusok szerint és a tervezett felújítási intézkedéseket mutatja ki egy felújítási táblázat. A termőhelyi kiértékelést lényegesen megkönnyíti a termőhelyi táblázat kibővítése és egy új táblázat a termőhelyek teljesítőképességéről. A korosztály és korfoktáblázat tartalmilag javítva összevonásra kerül és kiegészül egy táblázattal az alsó szintekről, ahol többek között ezek kategorizálása is szerepel.

— *Lényegesen javított üzemterv.* A géppel nyomtatott üzemterv a gyakorlat régi kívánsága szerint a jövőben A—5 alakban készül. Bővül egyben az információs tartalma és csökken az oldalszáma.

3 Minden lehetőséget megragadtak az üzemrendezési munkák tárgyilagosságának fokozására. Az adatgyűjtés terén a SEKUNDAT modell megfelelő előrehaladást jelent. A hozamszabályozás az EBSA modell révén szintén fejlődött és javult. A PEREAL modell segítségével a kialakított használati csoportokon keresztül adottak a legfontosabb feltételek ahhoz, hogy a használati előírást objektíven, központi céloknak megfelelő módon határozzák meg. Je-

lentősen javult a termelészabályozás az OPTINUTZ modell alkalmazása révén és a felújítási tervnek az optimális fajösszetételi céllal való összhangbahozásával, egybekapcsolva az optimalizálási elhatározás realizálhatóságának erdő-részletenkénti felülvizsgálatával.

4 Az erdővagyon fejlődésének ellenőrzésére a BRA IV. külön fejezetet szentel. Bár ezen a téren még hiányzik a teljes rendszer, egyes fontos részletek, — időszaki helyszíni felvételek, periodikus teljesítményvizsgálat, állapotösszehasonlítás, jellemző adatok, füstkár meghatározások, nagytérleltározás segítségével — már kialakultak. Különböző ellenőrzések, adatfelvételek és aktualizálások, terv és teljesítés összehasonlítások révén lehetségessé válik majd olyan rendszert kialakítani, ami vállalható ráfordításokkal kielégítő mértékű ellenőrzést fog lehetővé tenni az erdővagyon fejlődésére nézve.

5 A felsoroltakon kívül az utasítás még számos fontos intézkedést tartalmaz, de ezekre itt kitérni nem lehet. Az utasítás kezelését megkönnyíti a gyakorló erdőrendező részére egy rövid összefoglalás a mellékletek között. Ez jó hatással van az alapadatok nagy pontosságú kidolgozására és ez a legnagyobb jelentőségű a gépi adatfeldolgozásban.

Fleischmann emlékérem először az erdőszetben

A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi miniszter 1968-ban *Fleischmann-emlékplakettet* alapított, amelyet évenként a legkiemelkedőbb eredményeket elérő magyar növény-nemesítőknek adományozzák munkásságuk erkölcsi elismeréseként.

Fleischmann Rudolf neve és munkássága nemcsak az országon belül, hanem külföldön is tiszteletet és elismerést szerzett a magyar tudománynak. Több mint négy évti-

Váncsa Jenő mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes az 1973. évi „Fleischmann-emlékérem” kitüntettjeivel (dr. Bócsa Iván a kompolti Növénytermelési és Talajvédelmi Kutató Intézet igazgatóhelyettese, dr. Kurnik Ernő az iredszemesei Takarmánytermelési Kutató Intézet igazgatója, dr. Kozma Pál a Kertészeti Egyetem tanszékvezető tanára, a miniszterhelyettes, dr. Kopecky Ferenc az ERTI sárvári Kísérleti Állomásának igazgatója.)

zedes nemesítői tevékenységével írta be nevét a magyar és az egyetemes agrártörténet lapjaira. Klasszikus növénynemesítő, szakmájában polihisztor volt. Kísérletei és az általa kidolgozott módszerek eredményeként 17 mezőgazdasági növényt nemesített, meteorológiai és mikroklimatikus megfigyeléseket végzett. Tisztázta a gabonák felfagyásának okait, a gabonatermesztés mikroklimatikus viszonyait, a harmat szerepét. Bevezette a szántóföldi kísérletezést és kidolgozta a növények törzskönyvezését.